

ABONAMENTUL.

Un an 120 cor. (60 lei)
 1/2 an 60 „ (30 lei)
 1/4 an 30 „ (15 lei)
 O lună 10 „ (5 lei)
 În nr. 50 fil (25 bani)

Unirea

INSERTIUNI.

Un șir garmond:
 odată C. 1:50 a doua
 și a treia oară C. 1:20

Manuscrite sunt a se
 trimite la Redacția
 „UNIRII“ Blaj.

Ziar național — apare în fiecare zi de lucru.

Willson,

înainte de a pleca din Europa, a pus temelia unei noi alianțe-triple, ce va asigura, pentru totdeauna, pacea între neamurile lumii.

America, Anglia și Franța au legat alianță economică și politică, garantând, cele două dintâiu, că vor zori și cu arma, în ajutorul celei din urmă, dacă aceasta va mai fi atacată cândva din partea Germaniei.

Astfel șcrâșnirea din dinți, cu care Germania a iscălit pacea; svârcolirile ei de revoltă neputincioasă, și amenințarea cu un „revanche“, ce nu poate să întârzie, rămân, de-acum, iluzorii. Noua triplă alianță este destul de puternică, să zădărnicească orice ieșire cu armele a Germaniei, și să o strivească chiar cu totul, dacă va mai îndrăzni vr'odată să tulbure pacea generală, și să evoace asupra omenirii un măcel așa de cumplit, cum a fost războiul ce s'a potolit, deși spuza lui arde sub cenușă încă, și generații întregi se vor încovoia de aci înainte, sub povara urmărilor lui fatale.

Noua tripla-alianță nu va fi o camaraderie de arme, cum a fost cea anterioară. Armele și-au rostit deja cuvântul hotărâtor, și numai un nebun mai poate spera, să le mai vină odată rândul. Noua alianță va avea meniri economice și culturale. Revenite la alvia obișnuită de muncă, neamurile își vor încorda puterile, pentru a reface, în câteva decenii abia, ceea ce războiul a spulberat în 4-5 ani. Spiritul practic anglo-saxon, împărecheat cu spiritul creator al rasiei

latine, reprezentată prin Franța, va călăuzi nu numai interesele aliaților, ci și pe acele ale lumii întregi.

Aici, în această alianță rezidă germinale pentru alianța națiunilor.

Rolul îndrumător al noilor aliați e incontestabil; celelalte neamuri îl vor urma, dela sine. Întâiu Italia, ca cea mai strâns legată de Franța, și prin ea,

mai apoi toate neamurile latine.

Vor urma, rând pe rând, cu toții, până se vor cuminți — cam târziu, ce e drept — și sămînțele barbare teutono-turanice, cari au reușit să susțină și în veacul luminii absurditatea, ce s'a răsbunat cu vârf, că adecă forța primează dreptul.

Al. Ciura.

SITUATIA.

Parisul jubilează, Germania geme. — Măsură contra lui Bela Kun. — „Voim foamea, dar voim Fiume“. — Constantinopolul. — Criza română.

Parisul, orașul strălucirilor și al pom-pelor n'a mai văzut serbări, ca cele din 14 Iulie. Le-a pregătit doar o jumătate de veac, în muncă și jertfă și sbucium continu. Ele sunt cununa victoriei franceze, floarea revanșei dorite.

Dar până când Franța într'un uragan de însuflețire își aclamă armata cu milioane de glasuri,

Germania strigă „răsbunare!“ — Cutoate că se lucră deja la reluarea legăturilor diplomatice dintre cele două țări, deși guvernul face totul pentru sedarea spiritului public și îndrumarea lui spre singura cale mântuitoare: refacerea țării prin muncă și duh nou, totuș nu poate înăbuși glasul adânc al neîndestulirei, care cere „răsbunare pentru rușinea din 1919“ (Deutsche Tageszeitung) și declară tratatul un simplu „petec de hârtie, o sfidare a rațiunii și moralei“. (Berliner Tageblatt). Pe noi însă ne interesează mai tare măsurile ce sunt pe cale a se lua la Paris contra lui

Bela Kun.

Pe când blocusul german a încetat, cel contra Ungariei se

menține. Ba în ședința de Miercuri, spune „Le Temps“ — statul major interaliat a căutat și alte măsuri contra bolșevistilor unguri. E vorba să se creieze o jandarmerie internațională pentru asigurarea circulațiunii libere prin Ungaria (propunerea lui Hoover). Se cercetează apoi „dacă nu este cazul să se ceară statelor vecine Ungăriei sprijinul lor militar contra maghiarilor“. Un lucru care ne privește direct. Consiliul suprem se convinge tot mai mult, că pentru limpezirea situației din orient, are lipsă de armele și virtuțile noastre și a celorlalte state mici, fără de cari nu se poate asigura executarea păcii și liniștea în răsărit. Tot sunt buni de ceva și cei mici!

Constantinopolul

este din nou în discuție. Rusia prin Maklakof și Lwoff îi cere conducerea, ca mandatară a societății Națiunilor, ori în caz de interaționalizare să fie și ea reprezentată. E sigur că problema interesează în primul rând statele de lângă Marea Neagră, în măsură mai mare România. O soluție definitivă prin urmare va trebui să țină seamă de interesele acestor state.

Lozinca Italiei

este: „voim foamea, dar voim Fiume“. Acesta e strigătul ce se repetă cu glas de tunet în sute de adunări grandioase. Premierul Nitti cearcă să reducă importanța acestor manifestații „excesive“ și „izolate“. »Nici un episod nu poate știrbi raporturile consolidate prin pericol și consacrate prin sânge« dintre Italia și Franța respective aliați. O spune însă și el, că dacă aliații nu vor respecta justele revendicări ale Italiei, ei „vor avea pacea lor, noi însă nu vom avea-o pe-a noastră“.

Perfect aceeaș ținută pe care o are și

România, adecă: vrem pretinie cu aliații dar cerem respectarea drepturilor noastre! „In ce privește România — scrie oficiosul guvernului „Viitorul“ — desigur, că politica ei de mâine va fi cași azi alături de aceia a marilor ei Aliați, dar iarăși este sigur, că, pentru așezarea păcii în Europa centrală, aliații noștri mai mari vor avea cel puțin tot atâta nevoie de colaborarea noastră, după cum avem și noi nevoie de concursul lor“.

Criza de guvern

Însă, dupăcum declară și dl Maniu — reîntors din București — încă nu e terminată. „Tratatul cu Austria — spune dl. Maniu — cuprinde clause cât se poate de grele și prejudicioase pentru noi. Guvernul actual nu va putea semna tratatul cu Austria. In tot cazul, în cel mai scurt timp se va clasifica atât atitudinea actualului guvern, cât și modul de soluționare a crizei“. Așadară cuvântul de zi este iarăș răbdare!

Neînțelegerile dintre Ceho-Slovaici și Poloni. Consiliul suprem interaliat a invitat Polonia și Ceho-slovachia, ca să se înțeleagă asupra posesiunii districtului Teschen avertizându-le, că în caz contrar Conferința însăși va hotărî cui trebuie atribuit acest district.

Alegerile pentru Constituantă.

— Conscrierea alegătorilor. —

În vederea alegerilor, ce vor avea loc în 15 Septembrie, Resortul afacerilor interne dă un ordin circular pentru conscrierea alegătorilor și eliberarea certificatelor de alegător.

Măsurile necesare se vor lua din partea subprefectului de județ, respective a primarului orașului cu drept municipal.

Inscrierea alegătorilor se va face după comune, prin o comisiune din care fac parte primarul, secretarul și învățătorul sau altă persoană potrivită.

Lista alegătorilor și certificatele acestora trebuie să fie *isprăvite pe 15 August 1919.*

Cine va avea drept de vot.

Dreptul de alegător se întemeiază pe sufragiu universal (vot obștesc) egal, direct, secret și obligator.

Vor avea prin urmare drept de vot și vor fi luați în listele cetățenii de 21 ani, impliniți la 1 August 1919, cari au avut cetățenia ungară și:

a) sunt născuți în teritoriile alipite în mod definitiv la România, sau

b) la 1 Ianuarie 1919 au avut apartinerea (competența) câștigată cu forme legale în una din comunele acestor teritorii, sau

c) la 1 Ianuarie 1914 au avut domiciliu real în una din comunele acestor teritorii și până la fixarea acestor teritorii au optat pentru cetățenia română, sau

d) sunt Români născuți în alte teritorii și optează pentru cetățenia română și apartinerea în una din comunele acestor teritorii.

Toți aceștia vor fi alegători pentru adunarea deputaților, iar ceice la 1 August 1919 au implinit 40 ani vor avea drept de alegător și pentru senat.

Dreptul de alegător îl au pentru alegerile la Constituantă numai bărbații.

Lista celor excluși de la vot.

Alegătorii, cari nu-și pot exercita dreptul de vot din cauza unei incapacități, vor fi trecuți în listă separată, având a fi însemnat la rubrica observării motivul de incapacitate sau nedemnitățe.

Incapacități și nedemnități — sunt incapabili a fi alegători:

1. cei puși sub curatele, sau a căror minoritate s'a prelungit;

2. cei ce suferă de demenție (nebunie), chiar și dacă nu sunt sub curatelă;

3. cei în stare de faliment, declarați și nereabilitați;

4. ceice beneficiază de ajutor filantropic (milă publică, cerșitorii), sau au beneficiat, și de la ziua ultimei beneficieri n'a trecut un an.

Sunt *nedemni* a fi alegători:

1. cei condamnați pentru crime și delict, de la ziua când sentința a ajuns definitivă până la executare, dacă executarea n'a fost suspendată ori nu s'a stins prin amnestie ori prescripție;

2. cei condamnați pentru crime sau delict provenite din poftă de câștig, pentru crime de înaltă trădare, rebeliune, spionaj, silă în contra autorității etc;

3. cei puși în arest preventiv, sau sunt sub pedeapsă de închisoare;

4. cei condamnați la pierderea drepturilor politice.

Liberarea certificatului de alegător.

De odată cu înscrierea în listă se va libera pentru fiecare alegător și un certificat, pe baza cărui alegătorul își va exercita dreptul de vot la alegerea de deputați și senatori.

Se va da certificat deosebit pentru alegerea de deputați și deosebit pentru cea de senatori.

Certificatul servește totodată și ca aviz pentru alegere și ca document de identitatea persoanei la prezentarea la vot.

Certificatul se va da după modelul din anexa B.

Certificatul va fi înmănat alegătorilor după normele procedurii procesuale civile cu dovadă de primire.

Extras din ordonanța

Nr. 21 și 25 (modificată).

1. Vor fi considerați ca infractori;

a) Acei cari fără rea credință prin localuri publice gări, trenuri, pe străzi, etc., vor comunica, colporta, comentă în orice chip, știri fie adevărate, fie imaginare, sau păreri relative la operațiunile de războiu, situația și dislocarea trupelor, dispozițiunile autorităților militare, sau orice chestiune privitoare la armata română.

2. Această infracțiune se va judeca și condamna de pretori în prima și ultima instanță, cu închisoare până la un an și cu amendă până la 2000 Lei.

Când faptele de mai sus se vor fi săvârșit în scopul de a spiona, sau trada, se aplică pedepsele prevăzute de legile penale în vigoare în timp de războiu.

Socialism*).

Avem și noi Români socialiști. Căpetenia lor din Regatul vechiu, Rakowsky, și-a făcut de cap, până a ajuns a trada patria pentru bani bolșevicilor ruși. Ai noștri dincoace de Carpați unii au fost prietini cu maghiarii, alții românofobi. Chiar și acuma mai susțin oarecari legături cu ungurii rămași în România mare și cu greu s'au putut numai deslipi de „internaționalism“, spre a lupta alături de Partidul național român. — Mai mult, sunt și acum între ei — fruntași chiar —, în cari prevalează aderența la internaționalism, față de simțul național român.

Socialiștii preste tot sunt foarte încrezuți, cutezători și dușmănoși, necruțători, unilaterali. Propoveduiesc cu adâncă convingere (încăpăținare), cu mare îndrăzneală, că „Al socialismului este viitorul; naționalismul este nedrept, șoven; clericalismul trebuie să apună, deja a început de mult a slăbi, va și înceta; biserica nu are drept la sprijinul statului; religia trebuie și va fi nu preste mult chestia privată a fiecărui om. Preoții sunt superflui în societate și vieată: ei perd numai vremea cu mofturi, cu bigotisme, ținând poporul în întunecime, în loc să muncească ceva real, aducător de folos, de câștig societății, omenimii“.

Singura scriere, foaie serioasă la noi este „Adevărul“; toate celelalte sunt puse la cale, servesc interese particulare, sorii și ce nu cred înșile, numai să amăgească mulțimea, ca să nu observe nedreptățile ce i-se fac. Ei vor răsturna acuși Consiliul Dirigent, toate guvernele, cari nu sunt socialiste, pe toți, cari cutează să-și mai scoată nasul, ținând în jurul lor protejați nevrednici, cari s'au îmbogățit pe spatele altora, ori prin ereditate, la cari nu au muncit cătuși de puțin, deci nice nu au dreptul să le țină. Nice sistemul de acum al Românilor nu e bun, trebuie înlăturat cu ori ce preț și introdus sistemul socialist în frunte cu persoane socialiste ș. a.

Vedem deci, că și la noi Români fierbe socialismul cel descreerat, ultraist, primejdios, răsturnător de ordine și de conștiință, contrar spiritului Evangheliei — adevărului veșnic, neschimbat, — contrar blândității, dragostii sfinte, în sfârșit socialismul, care umblă după utopii, după măsuri nerealizabile întră oameni, după experiență plătită scump deja de alte ne-

*) Publicăm, deși nu consimțim întru toate cu autorul. N. R.

muri, contrare minții sănătoase libertății omenesti, moralei publice, rezultatelor dovedite de adevărați sociologi, educați, multilaterali, cunoscători ai vieții și împrejurărilor, întră cari trebuie să se scurgă viața omenescă. Fierbe, se pregătește la transformare cu zguduire, cu ură, cu necruțare își îndreaptă privirile răutăcioase spre ordinea socială, rezultantă din sbuciumările multimilenare ale omenimii, a românismului, a bisericii.

Noi știm și vedem, că există problemă socială. Știm și vedem, că ea trebuie rezolvită. Să începem a o studia temeinic, a ne ocupa de ea. Facem rău, că tăcem și lăsăm mână liberă celor ce fac să degenereze afacerea, să derăieze din ogașă. Vedem, că dau în biserică, în învățătura ei, în slujitorii ei, în construcția ei, în însuși întemeietorul ei, cerescul și nemărginitul în înțelepciune și dragoste către oameni, către societate: Isus Hristos. Știm și vedem, că suntem provocați de către cei ce nu umblă pre calea adevărului, de către cei, cari azi sunt cu cuvântul, pre mâne însă se pregătesc să iee în mână sabia, pumnalul, tăciunele: cu acestea să lucre, să „dreagă, să clădească“. Durmim totuși „în dulce far'niente“, nu luăm mână aruncată, îi lăsăm în pace cu un aer superior, regretabil, să îmbete mulțimea, pre care Mântuitorul, primul, singurul, adevărat și competent dispunător de societate, unicul, corect, așezător, deplin altruist — nouă ne-a dat să o învățăm. Nu ne dăm seama de rătăcirea, ce pregătesc, lăsăm chestia în mâna celor necompetenți, duri, interesați personal și pescuitori în turbure; nu ne amestecăm în rezolvirea problemei celei mai gingașe, mai importante, mai grabnice, aceleia, care numai în spiritul evanghelic să poate deslegă cu dreptate, cu blândea, fără zguduire, fără ură, fără sânge, fără foc. Dacă o lăsăm numai ignoranților și unilateralilor, pătimășilor cutezanți, cari de fapt o au acuma în mână, nu vom scăpa de pumnalul lor, de jarul și tăciuni în cari suflă, ca să-i aprinză.

La lucru învățători ai bisericii! Ostași ai adevărului și ai rânduielii veșnice! La pândă și la pază, căci scânteia amenință. Să ne slobozim între ei, să ne facem sociologi, socialiști chiar, însă socialiști creștini. Să arătăm, care este socialismul cel nefalsificat, să dovedim, că sf. Scriptură cuprinde în sine baza a tot ce e bun, fericitor omenimii, toate problemele le are deslegate deja spre îndreptățirea și binele tuturor, numai

TEATRU.

— Teatrul național din Craiova la Blaj. —

De când s'au rupt cătușele în cari gemea Ardealul, n'am avut decât o sărbătoare continuă. Emoții după emoții se alungă în sufletele românești, ca valurile mării, purtând aceeași bucurie în mii de forme. Ce sublim e să simți, cum acel suflet eroic românesc, care a dărâmat zăgăzurile blăstămate ale Carpaților, se revarsă azi valuri — valuri dela Nistru spre Tisa și dela Tisa spre Nistru, cercând o nivelare perfectă, o unire desăvârșită după unirea politică. În fruntea acestui curent, de desăvârșită unire sufletească, merg *prooții artei*, trupele de teatru din Regat, cari cutrieră una după alta, necruțând jertfe și ostenele, orașele Ardealului nostru. După turneul teatrului național din București, urmează trupa Manolescu, apoi Sorbul și acum în urmă ansamblul teatrului național din Craiova. Sufletele setoase de frumusețile artei românești atât de mult așteptate, mulțamește pretutindeni cu toată căldura inimii artiștilor iubiți, troenindu-i cu flori și aplauze.

Blajul, acest cuibușor de intelectuali, unde au fost înțelese și prăfuite totdeauna aceste curente de manifestare superioară a sufletului românesc, se bucură din inimă, că — după reprezentațiile admirabile ale trupei marelui *Manolescu* — în curând va putea gusta jocul nu mai puțin măestru al trupei dela *teatrul național din Craiova*, care va sosi la noi mâine, Sâmbătă, în 19 Iulie, sub conducerea dlui *Mișu Fotino*.

Numele artiștilor din cari se compune ansamblul: (Dnele: Aura Fotino, Mărioara Fărcășanu, Sica Serghie, Ana Economu, Eliza Ionescu și Margot Boteanu, apoi Dnii: Mișu Fotino, I. Stănescu—Papa, Neamțu Otonel, Demetrescu, R. Comănean etc.) explică îndeajuns succesele mari obținute până acuma în turneu. E sigur, că și la noi vor avea un succes desăvârșit, cu atât mai vărtos, că vin cu două comedii excelente: (*Institutorii* lui

Otto Ernat și *Ginerile dlui Prefect* de P. Gusti,) precedate de câte un minunat poem eroic (*Pe aicea nu se trece și România și timpul*).

Fie bineveniți în mijlocul nostru!

*

Credem că e de interns, să dăm în cele ce urmează un scurt rezumat al piesei *Institutorii*, comedie în 3 acte de Otto Ernst, tradusă de P. Gusti:

Institutorul Fleming (Mișu Fotino) caută să introducă în școala primară, condusă de Flacsman (N. Neamțu) metoda nouă a măestrului Pestalozzi. Întregul anturaj, de Institutori, alui Flacsman, Dieres (Gr. Tăutu), Veidenbaum (Coco Dumitrescu), Röemer, Dra Sturham (Margo Boteanu) etc. sunt nemulțumiți de avântul ce vrea Fleming să însuflească copiilor, în școală. Din această nemulțumire ese fel de fel de intrigi, de calomnii, la adresa lui Fleming. Se reclamă ministerului, se cere o anchetă. Singura ființă care simte omeneste ca și Fleming, e de dra Gisa Holms (Mărioara Fărcășanu). O simpatie reciprocă ia ființă între Fleming și Gisa. Își mărturisesc această simpatie și-si făgăduiesc să se căsătorească. În mijlocul acestei atmosfere de intrigi și calomnii de o parte și dragostea cea mai curată de altă parte, sosește Inspectorul școlar de stat profesorul Dr. Prell (Ion Stănescu Papa).

În urmă, inspectorul Prel, descopere că Flacsman nu are dreptul să fie institutor, intrând în învățământ cu actele fratelui său, pe care și le apropiase, destituie pe Dierst tovarăș de șarlatenie alui Flacsman, dă afară pe Flacsman, institue provizoriu, în locul lui pe Fleming, aproabă căsătoria între Gisa și Fleming și pleacă dând instrucții Revisorului școlar (Remus Comăneanu) un tip exagerat de vesel și pleacă lăsând în urma lui atmosfera școlii, curată, și înbalsamată de parfumul dragostii celor doi soți.

Pacea ou Germania D. Clemenceau, în calitate de președinte al Conferinței de pace, a adresat baronului von Lersner o scrisoare prin care spune, că guvernele aliate și asociate au luat act de ratificarea regulată și completă a tratatului de pace de către republica germană. Ele au dat ordine

pentruca blocus-ul Germaniei să fie ridicat cu începerea dela 13 Iulie.

*

Vase de război spre Fiume. Ziarul „Herald“ anunță: trei vase de războiu din care unul american, altul englez și al treilea francez sunt în drum spre Fiume.

Nr. 2288—1919.

Concurs.

Pentru primirea de elevi la *Internatele* institutelor de învățământ gr.-cat. din Blaj, pe anul școlar 1919/20, precum: 1. la *Internatul Vancean de băieți*; 2. la *Internatul Vancean de fetițe* și 3. la *Internatul institutului pedagogic* se exorie concurs cu termenul de 15 August st. n. 1919.

Ceice doresc, ca fiii lor să fie adăpostiți în internatele aceste au să-și înainteze rugărilor adresate Consistorului arhiepiscopesc până la termenul de 15 August 1919. Taxa de întreținere, care au să o plătească este de câte 200 cor. lunar, din cari 1/4-a parte în naturale, după înțelesul ce îl vor avea cu superioritatea respectivului internat.

Taxa aceasta au să o plătească *anticipativ*, în două, sau cel mult în 3 rate, căci altfel aprovizionarea corespunzătoare nu se poate face.

Pentru suma aceasta elevul va primi locuință, vîpt întreg, spălat, luminat și încălzit.

De sine înțeles, că pe lângă taxa de întreținere la internate, elevii (elevete) vor avea să plătească taxele de înscriere și didactru ale școlii ce vor frecventa.

La cererile de primire părinții elevilor (elevelor) să alătore Extras de botez, atestat școlar, de revaccinare și de sănătatea corporală. Apoi, se declare, că, cunosc condițiile de primire și se obligă a le împlini. Să însemne acurat *locuința, posta ultimă*, accludând *mărcile* postale pentru spedarea francată a rezoluției.

Mai departe părinții se vor îngriji, ca elevii (elevelte) să fie provăzuți cu îmbrăcăminte, încălțăminte și rufăria *suficientă* și trebuincioasă; precum și cu recvisitele de pat, de masă și de uzul zilnic, la fel cu al celorlalți elevi, după prescrierile superiorității Internatului respectiv.

Rugările intrate după 15 August a. c. numai în acel caz vor putea să fie luate în considerare, dacă din întâmplare vor mai rămânea locuri neocupate.

Celelalte ziare sunt rugate, în interesul public, să binevoiască a reproduce acest Concurs.

Blaj din ședința consistorială ținută în 15 Iulie 1919.

Dr. Izidor Marcu.
Vicar capitular substituit.

Rugăm corespondenții ziarului nostru și pe toți cari ne trimit manuscrise spre publicare să scrie numai pe o față a hârtiei.

aplicată trebuie, observată, pusă în praxă. Depărtarea omului dela Dumnezeu, deviarea dela calea Evangheliei e vina, e rădăcina relelor, neajunsurilor din societate, nefericirilor între oameni. Păcatele aduc nefericire, nedreptate, oprimare, dușmănie, lipsuri, morburi, crize, desastre, nedumeriri, suspiciuni, sărăcire, degenerare; ce să cauzează afară de păcat, și așa nu stă în puterea noastră, iară fără a încunjură, a combate păcatul și din punct de vedere moral, și mai înalt — tot nu am ceros sistemul, tot nu am pus bază solidă societății. Păcate totdeauna vor fi între oameni, chiar și între „socialiști“; dar răul, păcatul, nu prin alt păcat, nu cu ură, nu cu foc, nu cu sânge, ci cu blândetă, cu îngăduință, cu rigoare umană, potrivită, moderată se combate și totdeauna coregerea să se înceapă dela tine, dela noi înșine: „Medice, cura te ipsum“. Nu există desăvârșire pe pământ; omul nu poate produce lucru perfect și oricine conduce, oricine e la putere, pe toți nu-i poate îndestuli. Nu suntem pe-o măsură în calitățile sufletești și trupești, nu putem fi pe-o măsură în celea materiale. Putem fi însă cu toții frați și trebuie să ne călcăm pe patimi, pe aplicările rele, să ne coregem pe noi înșine, să știm suferi și ierta. Nu prin egoism, nu prin eselusivism, nu cu terorism, nu umblând după poște și domnie, nu urmând invidia, nu sufocând libertatea personală și dreptul natural, putem obține fericirea câtă se poate pe pământ.

Destul, că trebuie să ne întoarcem privirile spre manoperele socialismului ultraist, să ne ocupăm în fiecare zi cu el: în ziaristică, în scrierile de propagandă, în politică, pe amvon, în tot timpul și locul „cu vreme și fără vreme“, dacă nu vrem să pățim un fiasco atât pentru neam, cât și pentru biserică. Nu e adevărat, că preoții să nu facă politică! Din potrivă, — trebuie să influențeze tot ce tinde spre fericirea temporală și veșnică a omenirii, a societății. „Frăția Creștină“, „Societatea Unirea“, Consistoarele, toate dicasteriile și instituțiile să ia campania, cu moderație, dar sincer și hotărât, lucrând energic, neîntrerupt, circumspect, ca să smulgem din mâna celor nechemăți, aducători de răsturnare deslegarea problemei sociale, sau cel puțin influențând-o, îndreptând modul deslegării în adevărata, fericitoare și dreapta alvie, până nu e târziu, până mai putem încunjură incendiul, ce se atâță!

Cornel B. Andrea.

Un răspuns.

In nr. 129. al »Unirei« este întrebat dl director de finanțe din Cluj, cum am ajuns eu, vestitul agent al episcopului de Hajdudorog, ca conducătorul fabricii de tutun din Cluj?

Știind, că dl Director nu cunoaște împrejurările peste care am trecut eu, trebuie să cred și aceea, că referitor la întrebarea pusă, dânsul nici nu va putea da răspuns în merit, deci mă rog cu tot respectul, ca On. Redacțiune să primească răspunsul deadreptul dela mine, cu atât mai vârtos, căci de data asta, eu sunt acuzatul și față cu acuza ce mi-se face eu singur sunt în stare a mă apăra.

On. Redacțiune! Înainte de toate Vă sunt recunoscător, că îmi dați ocaziune să răspund atât la imputările ce mi-s'a făcut în trecut, cât și la acelea ce mi-se fac acum!

Eu am fost la început preot, în arhidieceză și ca atare am fost pus în oparohie dinsăcuime, unde nu era suflare care să vorbească limba mea. De nenumărate ori am cerut dela Preaven. Conzistor din Blaj să mi-se conferească ori și unde în arhidieceză o parohie românească unde să pot păstori în limba mea. Am fost totdeauna respins! Când în anul 1913 era deja sigură înființarea episcopiei de Hajdudorog, mers-am într'un suflet la Exelenția Sa Arhiepiscopul nostru de-atunci rugându-L să fiu scos din cercul Hajdudorogului. — Durere, și de data aceasta am fost respins.

In episcopia de Hajdudorog, a trebuit să împlinesc, cel puțin la aparința, mandatele forurilor nouă, să observ disciplina bisericească de care mă țineam. A trebuit să merg la Cluj și în alte locuri, nu pentru a înființa parohii nouă de Hajdudorog, ci pentru a-mi lua informațiuni, că oare e adevărată aserțiunea pe care auctoritățile mele bisericești o primiră deja mai înainte, că adecă toți credincioșii gr.-cat. voiesc a trece la Hajdudorog. M'am informat, referada mi-am trimis'o, dar parohii ungurești nicăiri unde am umblat nu s'au înființat. — Unele ziare românești s'au batjocorit atunci cu mine în toată forma zicându-mi renegat, om de nimic etc.

Iar eu cu durere trebuia să-le înghit toate, nu puteam să mă rectific, căci eram om sărac, trăiam din banii statului unguresc și mai cu samă fiindcă eram preot unguresc lăsat oarecum chiar din partea auctorităților mele românești!

Și acum! Acum când ca român având ocaziunea fericită să servesc și eu cu toată dragostea națiunea mea de care

mă țin, când am lăsat Hajdudorogul, când am tras cruce peste toate prospectele ce-le puteam avea acolo, când am venit cu cugetul, că voiu lucra cu abnegațiune în un oficiu cât de mic numai să fie românesc, zic, acum totuș să mai află oameni, cari mă pismuiesc?

Rog pe On. Redacțiune și în special pe individul, care să interesează de chestia mea să facă o reprivire numai cu câteva luni înainte de asta și atunci va vedea pe cea mai mare parte a inteligenței noastre românești, pe conducătorii nostri, cari în localuri publice nu îndrăneau să-și vorbească limba, căci le era frică de batjocuri, vorbeau deci o limbă străină ca cu un rău mai mic să evite pe altul mai mare.

Dar tot în acelaș timp în inima fiecăruia incolțea nădejdea, că nu peste mult va fi în deplină libertate și că nu peste mult, aceia înaintea cărora ți-e frică să-ți vorbești acuma limba, aceia încă-ți vor vorbi limba ta și nu-te vei mai teme, că greșești vorbind românește înaintea notarului, solgăbirăului, alișpanului etc., nu vei mai greși, căci și aceia toți bine vor vorbi limba ta. — Vei vedea și auzi feciorii din neamul tău cântând doine românești pe strade și purtând trecolorul tău cu fală.

Așa cred, On. Redacțiune, că fiecare suflare românească acest simțământ nu l-a putut manifesta fiecare, la acesta nu românul a fost de vină, ci situația mașteră a românului.

Aceasta trebuie să o înțeleagă fiecare român, care a trăit în

Ungaria. — Mai marii nostri o și înțeleg și-a înțales'o și atunci, când a dat și așa numiților »renegați« officii. — Iar dacă este cineva care nu o înțelege ori nu vrea să o înțeleagă acela să vină la Cluj să-i predau, nu în postul de conducător la fabrica de tutun, cum am fost intitulat, numărul amintit al »Unirei«, ci postul de subsecretar la Direcțiunea financiară de aici!

Cluj la 6 Iuliu 1919.

Dr. Demetriu Gafton.

Teatru românesc la Blaj.

Ansamblul teatrului național din Craiova, sub conducerea dlui Mișu Fotino, va juca la Blaj, **Sâmbătă în 19 Iulie și Duminică, 20 Iulie, în sala de gimnastică a liceului.**

Sâmbătă se va juca: **Institutorii**, comedie în 3 acte de Otto Ernst. Spectacolul va începe cu poemul eroic: **»Pe alicea nu se trece«**, un act în versuri de **Mircea Rădulescu și Corneliu Moldovan.**

Duminică va fi: poemul eroic **România și timpul** de **S. Boțoiu și Glinerile Dlui Prefect** comedie în 3 acte de **P. Gusti.**

Inceputul la ora 8¹/₂ seara. Bilete se vând la: **Administrația Unirii**, începând cu **Vineri**, ora 10. Programul cu distribuția rolurilor și subiectul se va găsi seara la cassă.

Sâmbătă seara după teatru dans la hotel »Univers«!

Informațiuni.

— **Bancnotele albe** de 200 și 25 cor., cu cari am avut atâtă val, sunt iarăș în discuție. Resortul finanțelor se ocupă cu schimbarea lor în bani admiși în circulație, ceea ce s'a făcut și în Sârbia. Unele gazete și aduc o scrisoare a bancei »Albina«, în cari se specifică condițiile schimbului. Ziarele din Sibiu însă spun, că problema încă nu a fost deplin limpezită.

— **Dar pentru Biserica Unită din Roma.** Păr. Dr. Victor Bojor din Telciu a trimis un rând de ornate preoțești, cu destinația, ca Rvss. Dr. Ales. Nicolescu, procuratorul bisericii noastre la Vatican, mergând la Roma să aibă cu ce sluji la altarul bisericii dăruite de Papa Piu X.

Odăjdiiile au fost confecționate încă în anul 1913 la Orăștie de

damele române din Atelierul de țesături și cusături românești, într'un stil minunat românesc. Spesele de 500 eor. ale confecționării s'au acoperit din colecta ce a aranjat-o Sfinția Sa pentru Loreto, unde tot el a trimis în 1914 alt rând de ornate.

Deodată cu odăjdiiile a mai trimis și 2 ștergare și purificatoare dăruite de d. Elisaveta Precup din Rebrîșoara, exclusiv pentru biserica română din Roma.

Cum la sosirea acestor odăjdii Păr. canonic Nicolescu era deja dus la Roma, toate cele primite s'au depus în capela Curții Mitropolitane, până când se va da prilej să fie duse la Roma.

— **Trupe pruslene**, cari a trebui să părăsească Lituania întârzie a se retrage și urmează prădări sistematice în gubernamentele Suwalki și Augustod.

— **Di Iuliu Maniu**, președintele Consiliului Dirigent Român, s'a reîntors din București la Sibiu.

— **Ziarul »Patria«** se va muta zilele acestea la Cluj, unde era vorba să meargă întreg Cons. Dir.

— **Inscrierile** la liceele de băeți și fete preluate de statul român vor avea loc din 1—15 August. Părinții și îngrijitorii sunt invitați să se prezinte cu băeții la direcțiunea liceelor respective, luând cu sine toate actele de justificare.

— **Legatiia italiană** nu a luat parte la Te Deum-ul oficiat în capitală cu prilejul zilei onomastice regelui Sârbiei.

— **Al doilea curs de telegrafie** s'a terminat zilele trecute în Sibiu, cu 47 elevi și eleve, cari au plecat în Banat, Bihor și alte părți ale Ardealului. — Al treilea curs se va începe în curând probabil în Oradea mare.

— **Despre Kaiserul Wilhelm** ziarul »Times« scrie, că probabil nu va fi condamnat la moarte, ci expulsat pe o insulă din California, pe vicața întregă.

— **Toți învățătorii** români din județul Târnava mică sunt poștiți la adunarea de constituire a secției județene, ce se va ținea Sâmbătă, în 2 August c. la 3 ore d. a. în sala festivă a casei județene din Dsânmărtin. Ioan Langa, inv.

— **Comisarul de alimentare** al județului Cojocna, dl Căciulă, care fusese pus pe picior liber, a fost din nou arestat, găsindu-se suficiente probe despre vinovăția sa.

Impreună cu dânsul au fost arestați încă trei ovrei.

— **Resortul de agricultură și Comerț** a fixat următoarele prețuri pentru chibriturile din fabrica Reitter: I. La fabrică: 1 cutie chibrite Svediene 13 fil. 1 cutie chibrite Rosaslon 21 fil. II. La angrosiști (pentru revânzători): 1 cutie chibrite Svediene 16 fil. 1 cutie chibrite Rosaslon 25 fil. III. La detailiști (pentru public): 1 cutie chibrite Svediene 20 fil. 1 cutie chibrite Rosaslon 30 fil.

Aceste prețuri intră în vigoare la 10 Iulie. Contravenienții vor fi urmăriți conform ordonanței Nr. 3850/C 1919.

Numărul cenzurat de: AUGUSTIN POPA.

Director: ALEXANDRU CIURA.

Redactor: Ovidiu Hulea.